

prosince 1935, platí nezměněně i po 1. lednu 1936 a že návrhy na odklad exekuce znovu podané po 1. lednu 1936 musí býti bez dalšího jednání a limine zamítnuty.

Z PRÁVNÍ PRAKSE

Úroky, třebas byly již přirčeny rozsudkem nebo jemu na roven postaveným exekučním titulem, ale jen pokud nebyly v době právní moci exekučního titulu ještě splatny, podléhají tříletému promlčení podle § 1480 obč. zák., a to i tehdy, jsou-li zajištěny vnuceným zřízením práva zástavního.

Žalobce zaplatil po osmi letech vnuceným zástavním právem zajištěnou pohledávku, a to kapitál, tříleté úroky ode dne zaplacení zpět a útraty sporu. Další úroky odmítl zaplatiti z důvodu, že jsou promlčeny podle § 1480 obč. zák.

Žalovaný uhradil si podle § 1616 obč. zák. nejprve všechny dlužné úroky a nechal neuhrázenou část kapitálu.

Žalobce domáhal se žalobou o určení, že zaplacením kapitálu, tříletých úroků a útrat sporu je jeho dluh plně uhrazen a žalovaný je povinen trpěti výmaz zástavního práva.

Prvý soud žalobu co do nezaplacené částky kapitálu, jak si ji vypočetl žalovaný, zamítl.

Odvolací soud rozsudek I. stolice změnil a žalobě v plném rozsahu vyhověl s odvoláním se na § 1480 obč. zák.

Nejvyšší soud dovolání jen částečně vyhověl a rozsudek II. stolice z větší části potvrdil z těchto důvodů:

Rozhodnutí rozepře závisí jediné na rozřešení otázky, v jaké době promlčovaly se 5% úroky žalovaného z jeho úročné pohledávky 12.000 Kč, příslušející mu podle soudního smíru ze dne 17. října 1923, a na nemovitosti, nyní žalobkyni vlastnický patřící, exekučním právem zástavním dne 2. dubna 1924 zajištěné, jakož i do jaké míry promlčením zanikly. První soud vyhověl žalobě na výmaz práva zástavního, podané z důvodu zaplacení celé pohledávky a tříletých zadržených úroků ode dne placení spolu s útratami, jen částečně, maje souhlasně se žalovaným za to, že se úroky ty promlčují v době 30leté proto, že žalovaný měl pro ně již exekuční titul a že nadto vedl k jejich vydobytí exekuci vnucením zřízením práva zástavního, o jehož výmaz jest žádáno. Odvolací soud naproti tomu vyhověl žalobě v celém rozsahu, jsa názoru, že se úroky, byť byl pro ně získán exekuční titul a exekučně byly vloženy spolu s vykonatelnou pohledávkou do pozemkové knihy, přesto promlčují v době tří roků, poněvadž předpis § 1480 obč. zák. nečiní v tomto směru rozdílu. Důsledkem toho prý jsou

částkou 14.540 Kč 75 h, jež platila žalobkyně dne 12. ledna 1932 žalovanému na svůj dluh, kryty kromě útrat jak tříleté zadržené úroky ode dne placení, tak i celá pohledávka 12.000 Kč. Odvolacímu soudu jest přisvědčiti jen potud, že tříletá promlčecí lhůta § 1480 obč. zák. platí podle nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 21. července 1858, čís. 105 ř. z. (nejv. rozhodnutí ze dne 30. května 1858), též pro úroky, třebas byly již přiřčeny rozsudkem nebo jemu na roveň postaveným exekučním titulem, ale jen pokud nebyly v době právní moci exekučního titulu ještě splatny. Soudním smírem ze dne 17. října 1923 zavázal se předchůdce žalobkyně zaplatiti žalovanému 12.000 Kč s 5% úroky ode dne 1. dubna 1923. Na základě tohoto smíru vedl žalovaný proti dlužníku, knihovnímu to předchůdci žalobkyně, dne 2. dubna 1924 k vydobytí této pohledávky i s úroky exekuci nuceným zřízením práva zástavního a byly také úroky ty současně s kapitálem zaknihovány s udáním dne, od kterého běží a z jaké částky. Právní povahu takových úroků, jimž dostalo se stejného pořadí s kapitálem, zabýval se jak vídeňský nejvyšší soud (na př. v rozh. č. 872 Gl. U.), tak i nejvyšší soud v Brně, na př. v rozh. č. 325 a 12806, sb. n. s., v nichž zaujal stanovisko, že takovéto úroky dospělé v době vkladu ztrácejí povahu úroků a stávají se samostatným kapitálem, jenž se (rozh. č. 872 Gl. U., sb. n. s. č. 325) promlčují v pravidelné lhůtě 30 roků. Nesejde tedy na tom, že v souzeném případě nebyly úroky od 1. dubna 1923 do 2. dubna 1924 (doba vkladu) zapsány jako samostatná jistinná částka, jak míní odvolací soud, když podle názoru právě uvedeného povahu úroků ztratily a výši kapitálové částky, jež tvořily, bylo lze z knihovního zápisu lehce zjistiti a seznati. Další, teprve ode dne exekučního vkladu budoucně dospívající úroky neztrácejí ovšem této své povahy a podléhají podle předpisu § 1480 obč. zák. a min. nař. č. 105/1858 ř. z. promlčení tříletému. Dovolatel snaží se dovoditi z předpisu § 217 č. 2 ex. ř., že prý úroky ty, zajištěny jsouce právem zástavním, podléhají promlčecí lhůtě 30leté, leč nelze mu v tom přisvědčiti. Předpis ten jest především předpisem formálně právním, jenž upravuje jen, jakým způsobem jest naložiti při exekuční dražbě nemovitosti s nevyčerpaným nejvyšším podáním a jaké další nároky věřitelů a v jakém pořadí jest je uspokojiti, ale nemělo jím býti nic měněno na hmotně právních předpisech o promlčení a jeho přerušení; proto také ustanovuje § 217 čís. 2 ex. ř., že jen ony starší než ony tříleté úroky lze přisouditi z útržku, případně podle vzájemného pořadí kapitálu, kterým přísluší zástavní právo, tedy pokud ono nezaniklo promlčením. Je totiž možné, že se opětovnými zákroky exekučními nebo včasným zákrokem jednotlivým mohlo dosáhnouti přerušení promlčení zadržených úroků za více než tři léta, počítaje zpět od dražby. Také v takovém případě však smějí býti v pořadí s kapitálem přisouzeny jenom tříleté úroky, kdežto zbytek, třeba

u něho promlčení bylo rovněž přerušeno, smí býti přikázán jenom v pořadí § 217 čís. 2 ex. ř., leč by pro něj zákrokem věřitelovým bylo získáno výhodnějšího pořadí knihovního, bylo-li to z knihovního výpisu zřejmé. Ty zásady co do pořadí úroků vyplývají z publicity veřejných knih (§ 17 knih. zák.) a mají hájiti zájmy zadnějších věřitelů. Poměru mezi osobním nebo knihovním dlužníkem a věřitelem se toto formálně právní ustanovení nedotýká a neřeší ani otázku, kdy vlastně zástavní právo starším než tříletým úrokům přísluší, anebo kdy a v jakém rozsahu zaniká. Tuto otázku dlužno posuzovati podle předpisu hmotného práva. Jde tedy jenom o to, v jakém rozsahu se přerušuje promlčení úroků tím, že k jejich vydobytí byla vedena exekuce. Tato otázka není v zákoně výslovně řešena, avšak přihlížíme-li k hospodářským a jiným důvodům, pro které byla zavedena instituce promlčení a k těm, které se uvádějí pro jeho přerušení, dospějeme k právnímu důsledku, že ani vedení exekuce nelze přisouditi jiného a dalšího významu, než který dává zákon získání exekučního titulu, a že ani exekuce nepřerušuje promlčení, jestliže se v ní nepokračuje a zůstane-li jenom při exekučním vkladu zástavního práva, kterýžto exekuční prostředek je sice uveden mezi prostředky k vydobytí pohledávky, ale povahou svou přece jest jenom zajištěním. Důvody, jež ve příčině platů uvedených v § 1480 obč. zák. vedly k určení kratší lhůty přes dobytí exekučního titulu, platí také ve příčině zavedení exekuce.

Jestliže tedy žalovaná strana mimo exekuci vnuceným vkladem zástavního práva nic dále nepodnikla k tomu, aby promlčení co do úroků bylo přerušeno, způsobila, že se úroky od 2. dubna 1924 do 12. ledna 1929 promlčely.

Pokud jde o přípustnost žaloby o výmaz a otázku, lze-li žalobě takové vyhověti také co do určité částky, nebylo se strany žalované námitek ani s hlediska formálně právního ani s hlediska práva hmotného. Knihovní dlužník může se brániti exekuci, byla-li pohledávka zaplacená nebo může-li namítati její zánik z důvodu promlčení a mohl by se domáhati také omezení exekuce z těchto důvodů; proto mu v zásadě nelze odpírati nárok, aby se žalobou domohl souhlasu k výmazu zástavního práva do té výše, do které pohledávka zanikla.

Žalovaná strana poukázala k předpisu § 262 zákona čís. 76/1927 Sb. z. a n., který se týká vymáhání daňových pohledávek. K předpisu tomu nelze však ani s hlediska § 7 obč. zák. přihlížeti, protože jde o předpisy speciální (rozh. nejv. soudu ze dne 21. února 1936, č. j. Rv I 246/34-1).

Dr. S. J.